

Taktický význam zdokonalení lehkých kulometů.

V článcích dánského kapitána Halvor Jessena,^{*)} vydaných v německém překladu, se uvádí, že si cizina objednala do března 1928 celkem 2000 lehkých kulometů Madsenových, lafetou zdokonalených, kterými se právě dánská pěchota vyzbrojuje, a že se nyní tyto kulometry v 11 cizích armádách zkoušejí.

Je však známo, že i u nás byl Ottomanským-Bergmanem učiněn podobný vynález a že se jeho výrobou podle zprávy „Důstojnických listů“ zabývá továrna Košar a spol. Dokonce i rakouský vojenský vědecký a technický časopis přinesl o něm v svém 1. čísle ročníku 1929 článek s celkem dobrým posudkem.

Tento vynález se týká zdokonalení našeho velmi dobrého lehkého kulometu ZB. vz. 24, který, jak známo, není úplný palebný stroj, jako na př. náš těžký kulomet.

Při střelbě nese totiž střelec část váhy lehkého kulometu a nadto svým ramenem zachycuje zpětné nárazy, které jsou poměrně velmi silné. Tyto rychle za sebou jdoucí nárazy vyřáží střelci po každé menší serii ran jeho lehký kulomet z cíle a nutí jej vždy znovu k přerušování seriové palby a k opětovnému zamiřování.

Vynálezem Ottomanského-Bergmana promění se náš lehký kulomet v úplnou automatickou zbraň, s níž střelec jen míří a vypaľuje a která zvláštním mechanismem zachycuje pružně zpětný náraz a podobně, jak je tomu u moderních děl, po každé ráně vratným zákluzem uvede lehký kulomet přesně do polohy před vypálením.

Při zmíněném vynálezu běží tedy o stabilisátor neb lépe říkajíc o lafetu s podstavcem, který se podobá podstavci těžkého kulometu, jenže je mnohem lehčí. Vážít lafeta i s podstavcem a s ramenní opěrou zrovna tolik jako dosavadní lehký kulomet ZB; to je asi 9 kg.

Lafeta nebo stabilisátor, vynálezci nevhodně nazvaný spojkou, brzdí zpětný náraz vzduchovou brzdou a vratnou zpruhou uvádí 1. kulomet do polohy před výstřelem. Podstavec a ramenní opěra, nezávislá na klouzajícím lehkém kulometu, umožňuje střelci přesně mířenou a stále kontrolovanou seriovou palbu i na velké vzdáleno-

^{*)} Die automatische Präzisions- und Einheitswaffe des modernen Schlachtfeldes. Kopenhagen (Heyde) 1927.

sti, a to nejen soustřeďování palby na body, nýbrž i vodorovný, svislý a šikmý rozsev na různé čáry v terénu, docela jako u těžkého kulometu.

Zařízení lafety připouští i jednotlivé rány a umožňuje zpomalovati nebo zrychlovati seriovou palbu, což u těžkého kulometu činiti nelze.

V podstatě tvrdí vynálezci, že takto zdokonalený lehký kulomet Z B vz. 26 nabude pro boj těchto nových vlastností:

1. Přesnosti palby i na střední a velkou vzdálenost, která se vyrovná přesnosti těžkých kulometů a umožní nadřazené palby a průstřel mezerami.

2. Vyměňováním rozpálených hlavní bude lze dosáhnouti v seriové palbě téže dlouhodobé palebné výkonnosti jako u těžkých kulometů.

3. V několika vteřinách může býti lehký kulomet z lafety vyvednut a může ho býti použito tak, jak se to nyní děje.

4. Zdokonalený lehký kulomet se dostane snadno všude vpřed s čelními sledy pěchoty a proti těžkým kulometům tvoří pro nepřitele jen malý cíl.

5. Nová zbraň slučuje nejen výborné vlastnosti palebné, nýbrž v širším slova smyslu i dokonalé doprovodné zbraně pěchoty.

6. Pro protiletadlovou obranu přizpůsobený, zdokonalený, lehký kulomet bude pro všechny zbraně, služby i zápolí velmi lacinou a účinnou zbraní.

V zájmu státu a jeho armády jest si přát, aby důkladné pokusy a svědomité přezkoušení této nové zbraně, daly našim vynálezčům ve všech jejích předpokladech za pravdu.

V odborných kruzích byl podobný vynález již dlouho předvídan. V La revue d'infanterie ze dne 1. února 1928 čteme na straně 276 o tom, že na jisté francouzské střelecké škole kterýsi profesor řekl již v roce 1921 dánskému kapitánovi Halvor Jessenovi: „Snažte se zdokonaliti váš lehký kulomet Madsen tak, aby ho bylo lze používat nejen jako automatické pušky bojového družstva, nýbrž i jako skutečného kulometu, a potom bude dánská pěchota nejsilnější na světě.“

Rekl jsem, že jiné státy zkoušejí již zdokonalené lehké kulometry a že je Dánsko zavádí. Bude tedy na místě, aby se i u nás uvažovalo o důsledcích podobných zdařilých vynálezů.

Je velmi pravděpodobné, že se pěší rota, vyzbrojená nějakými vyzkoušenými a osvědčenými, zdokonalenými lehkými kulometry co do jakosti a mohutnosti palby i na střední a velké vzdálenosti vyrovná těžké kulometné rotě o 12 kulometech. To znamená mnohonásobné zvýšení palebné hodnoty a mohutnosti celé pěchoty. Další významný důsledek bude ten, že se stane nová pěší rota ve všech údobích boje soběstačnější a že se do nejzazší míry uplatní v budoucnosti názor, že těžká kulometná rota má v rukou velitele praporu zůstatí mohutnou a nedělitelnou palebnou baterií.

Dosavadní, někdy nevyhnutelné přidělování těžkých kulometných čet pěším rotám a s ním spojené četné a velké nevýhody přestanou tedy vůbec.

Pohlížíme-li na zavedení zdokonalených lehkých kulometů s hlediska zásobování střelivem, musíme uznati, že dosilka střeliva v boji

bude u těžkých kulometů vždy snazší než u zdokonalených lehkých kulometů. Tyto kulomety budou totiž skoro vždy bojovat v těsnějším dotyku s nepřítelem než těžké kulomety.

Ostatní taktický význam zdokonalení lehkých kulometů stane se zřejmým tehdy, jestliže si představíme jejich činnost v různých fázích boje.

Za tím cílem si učiníme předpoklad, že v příští válce narazí na sebe dvě nestejně armády, z nichž jedna má a druhá nemá zdokonalené lehké kulomety a že se jinak jejich organizace, počty i výzbroj podobají naší armádě. Sledující tento případ, představme si dále, že se protivník, vyzbrojený obyčejnými lehkými kulomety, bude bránit a že naše pěchota vyzbrojená zdokonalenými lehkými kulomety bude útočit.

A nyní studujeme nejprve přibližovací postup nějakého našeho předvojového praporu.

Narazí-li náš prapor nejdříve na brzdicí činnost nepřátelského jezdeckta, zesíleného pěchotou, jak asi bude vypadat tento nerovný boj?

V tomto údobí boje bude mít nepřítel velmi pravděpodobně jen malý počet těžkých kulometů k dispozici a palba jeho lehkých kulometů se neuplatní na velké vzdálenosti vůbec a na střední vzdálenosti jen málo účinná.

Naproti tomu náš prapor bude mít svou úplnou těžkou kulometnou rotu a 36 zdokonalených lehkých kulometů, pálících přesně a v dlouhých seriích až na vzdálenost 2000 m i více.

Bude to tedy boj muže s dykou proti muži s píkou.

Jako při dosavadní taktice využije náš prapor pro skryté přibližování pečlivě veškerých výhod, které mu skýtá terén, a jakmile čelní sled vstoupí do pásma účinné palby nepřátelských těžkých kulometů, to je kolem 2000 m, začne je ihned svými lehkými kulomety potírat. Brzy mu přispěje na pomoc dělostřelectvo a tam, kde to terénní poměry dovolí, též zadní sledy lehkých kulometů, střilející buď nadřaděnou palbou anebo mezerami čelního sledu.

Později bude čelní sled v svém boji podporován celou těžkou kulometnou rotou, jejíž přískoky bude velitel praporu se zřetelem ku prolomení nepřátelské jezdecké clony dirigovati tak, aby postupovala od jedné palebné základny k druhé a měla, pokud by to terénní poměry dovolovaly, vždy možnost, působiti zejména bočnou palbou proti budoucímu místu průlomu.

Pro své přibližování, zjednání dotyku a pro průlom měl by náš předvojový prapor 48 skutečných, přesně a mohutně pálících kulometů.

A v rozhodné chvíli bylo by lze skoro všech těchto kulometů použití k palbě na místo budoucího průrazu a k ochraně boků pěší roty, která by měla na př. nepřátelskou clonu prorazit.

Bylo by to možné i tehdy, kdyby náš prapor bojoval na širším úseku, než jak je to nyní zvykem, neboť přesnost palby i na velké vzdálenosti dovolovala by účinný zásah i těch lehkých kulometů, které by byly na některém vzdáleném křídle našeho předvojového praporu.

Připočteme-li dále podporu vlastním dělostřelectvem, je na bile-dni, že palebná clona zesíleného nepřátelského jezdeckta podobnému náporu přesné palby neodolá, že její těžké kulomety budou

brzy umlčeny, že za nedlouho potom budou i nedokonalé lehké kulomety neutralisovány a že nepřátelské jezdecktvo ustoupí nebo že bude proraženo.

Celý tento malý útočný boj našeho předvojového praporu, vedený pod záštitou tak mocné a přesné palby, ušetří nás od značnějších ztrát, půjde rychle vpřed a způsobí velké ztráty nepříteli.

Zdaří-li se průraz na jednom místě, půjde využívání úspěchu do stran velmi snadno. Křidelní lehké kulomety od pěší roty, které by se průlomem zdařil, vzaly by na sebe tento úkol a je možné, že by jejich přesná, bočná palba vyvrátila i vzdálenější ohniska odporu.

Konečně každý ústup brzdicího nepřátelského jezdecktva by byl v přesné a mohutné palbě našich lehkých kulometů velmi obtížný a vedl by často k úplnému zničení ustupujících.

Zkrátka jezdecktvo, které by chtělo zastaralou zbraň prováděti nějaký boj na zdrženou, mělo by jen velké ztráty a žádný úspěch.

Přidělením silnějšího dělostřelectva mohlo by sice jezdecktvo těmto nevýhodám částečně čelit, ale peněžitě přišla by tato výpomoc dražší než zavedení zdokonalených lehkých kulometů.

Z kusého popisu boje našeho předvojového praporu s nepřátelským jezdecktvem vynikají tři důležité taktické poznatky, a to:

1. Zdokonalený lehký kulomet může i na velké vzdálenosti potírat účinně nepřátelské těžké kulomety a skýtá jim poměrně malý cíl.

2. Tento kulomet má nad nezdokonaleným lehkým kulometem ohromnou palebnou převahu.

3. Po zdařeném průrazu umožňuje rozšiřovati úspěch daleko do stran.

Tyto dobré vlastnosti se uplatní velmi příznivě i při dalším přibližovacím postupu našeho předvojového praporu.

Mysleme si nyní, že tento prapor postupuje proti nepřátelské krycí posici, a předpokládejme ji ve vzdálenosti 2—3 km před vnějším okrajem hlavní posice. Nepřátelské těžké kulomety z této posice nebudou tedy s to zasáhnouti do boje o krycí posici.

Ve vzdálenosti kolem 4 km od poslední jmenované posice vstoupí pravděpodobně náš předvojový prapor do palby vpřed posunutých částic nepřátelského dělostřelectva.

Podle taktických zásad i nyní platných, t. j. zředěním sestavy do šířky i do hloubky a pečlivým využíváním terénních skrytů, bude náš prapor za podpory částí vlastního dělostřelectva pokračovati v svém přibližování. Toto přibližování bude však snadnější, protože dělostřelectvo vědouc, že je vlastně pěchota velkým zvýšením své palebné mohutnosti soběstačnější; bude v údobí od přibližování až k zjednání těsného dotyku s nepřátelskou hlavní posicí klásti svůj důraz na činnost protibaterijní.

Účinným tlumením nepřátelského dělostřelectva bude přibližování pěchoty rychlejší a její ztráty se zmenší.

Ve vzdálenosti kolem 2000 m od krycí posice přijde náš předvojový prapor do palebného pole nepřátelských těžkých kulometů a kolem 800 m do palebné clony, jejímž jádrem bude palba několika těžkých kulometů a většího počtu nezdokonalených lehkých kulometů.

Při zjednávání těsného dotyku s nepřátelskou krycí posicí neboli v boji s nepř. kulomety, uvidíme u našeho předvojového praporu, podporovaného nyní i doprovodným letectvem a přímou

podporou dělostřelectva, celkem tytéž výhody a u nepřítele podobné velké nevýhody, jak jsme je zjistili v boji s nepřátelským jezdecktvem.

Neustoupí-li osádka krycí posice, která pro mohutnější a účinnější vlastní protibaterijní palbu bude celkem bez dělostřelecké podpory, před náporom palby naší pěchoty a dělostřelectva, dojde po zjednání těsného dotyku k zahajovacímu boji.

V tomto boji, do něhož podle potřeby zasáhne celé dělostřelectvo vyšších jednotek 1. sledu, nebudou tyto jednotky obyčejně nuceny zesilovati své předvoje pěchotou. Bude to lze odůvodniti značným zvýšením palebné mohutnosti vlastní pěchoty pro její vyzbrojení zdokonalenými lehkými kulomety.

Nezesilování předvojů pěchotou urychlí přechod k zahajovacímu boji.

Při řádné souhře pěchoty s dělostřelectvem a letectvem bude tento boj pravděpodobně úspěšný a vlastní pěchota utrpí asi méně ztrát.

Zato však ztráty osádky krycí posice budou v tomto nerovném boji veliké a účinné pronásledování palbou i na velké vzdálenosti může mít za následek skoro úplné její zničení.

Nadto promyšlenými palebnými manévry bude mít předvojová pěchota ve vhodném terénu někdy i tu výhodu, že bude moci odříznouti ústup některým částem nepřátelské osádky a zajmouti je.

A tito zajatci budou pro vyšší velitelství velmi dobrým a vítaným pramenem zpráv o zařízení a obsazení nepřátelské hlavní posice.

Zdokonalená výzbroj předvojové pěchoty bude i pro zjednávání těsného dotyku s nepřátelskou hlavní posicí výborným a pravděpodobně spolehlivým průkopníkem.

Ochranná palba dělostřelectva a palba dotykové pěchoty a později i čelních sledů blížící se útočné sestavy pěchoty valného voje přivede nás rychle a skoro beze ztrát na výchozí základnu pro útok.

Co budou zdokonalené lehké kulomety znamenati pro přípravu útoku, pro útok, pro hluboké využití úspěchů vpřed a do stran, pro odrážení nepřátelských protiútoků a jak se osvědčí při pronásledování nepřítele palbou, to ponechávám úsudku čtenářů.

Jsmeli se svými těžkými a zdokonalenými lehkými kulomety v obraně a útočí-li na nás nepřítel, který takových lehkých kulometů nemá, budeme mít opět veliké výhody.

Boj na zdrženou vlastního jezdeckta, vyzbrojeného rovněž zdokonalenými lehkými kulomety, započne v předpolí hlavní posice přesnou palbou na velké vzdálenosti a bude proto velmi úspěšná. Ba i odpoutávání a ústup jezdeckta po postupných bojích na zdrženou bude skoro vždy velmi snadný a téměř beze ztrát. O to se obyčejně postará jeho zadní sled, a to čelními nebo bočními nadřazenými palbami anebo palbami vysílanými skrze mezery ustupujících.

Před popisem dalšího boje nutno zdůrazniti, že zdokonalené lehké kulomety dají obránci možnost, aby šetřil své pěchoty tím, že si vyřadí značnější síly pro protiútok anebo že se svými jednotkami obsadí širší frontu, ovšem za toho předpokladu, že vykonávání velení zůstane ještě možným a snadným.

Po zatlačení vlastního jezdeckta bylo by přibližování nepřítele ke krycí posici, zjednávání dotyku s ní a útok na ni velmi zdlou-

havý, nebezpečný a obtížný úkol, který by vyžadoval silných předvojů i mohutného dělostřelectva. Takto by naše krycí posice s poměrně slabou osádkou splnila dobře svůj úkol. A podobně, jak jsme to právě viděli u jezdeckta, mohly by se naše síly, použité k obraně krycí posice, i z těsného přilnutí k nepříteli vymaniti a v pořádku, s poměrně malými ztrátami ustoupiti na hlavní posici.

A nyní k obraně naší hlavní posice budeme míti k dispozici značný počet přesných, vesměs daleko střilejších zbraní. Vynasnažíme se uplatniti je co nejlépe a za tím účelem zvolíme vnější okraj hlavní posice tak, abychom měli co nejhlubší palebné pole. Pak bude možno daleko u palbou kulometů umístěných v hloubce posice, t. j. ve středním a záchytném pásmu, zastaviti nebo zpomaliti postup nepřítele a způsobiti mu značné ztráty.

Až doposud bylo zpravidla možno zesilovati hlavní palebnou přehradu, tvořenou zbraněmi, umístěnými v pásmu hlavního odporu a v pásmu posil, jen palbou těžkých kulometů ze středního a záchytného pásma a palbou přímé podpory. Při vhodné volbě předního okraje různých pásem bude nyní se zdokonalenými lehkými kulomety možno zesilovati hlavní palebnou přehradu veškerými lehkými i těžkými kulomety, učeněnými v hloubce posice. Potom budeme moci dát do předních pásem menší síly a míti větší učenění do hloubky, a to by znamenalo velikou výhodu pro obránce.

Tento nový způsob používání všech kulometů k zhuštění hlavní palebné přehrady bude míti za zjednávání dotyku i vliv na způsob činnosti dělostřelectva obou protivníků.

Mezitím co se bude nepřátelské dělostřelectvo především, ale marně snažiti umlčeti naše pěchotné automatické zbraně, které mu budou skýtatí jen malé a nenápadné cíle, možno skoro celého vlastního dělostřelectva použiti k zastavení nepř. pěchoty v pásmu hlavní palebné přehrady, a to co možná daleko od vnějšího okraje hlavní posice. Po splnění tohoto úkolu obrátí se téměř celé vlastní dělostřelectvo k činnosti protibaterijní a bude neutralisovati nejdříve nepřátelskou přímou podporu.

Zdaří-li se mu to, nepohne se nepřátelská pěchota až do setmění vůbec s místa.

A za noci bude další postup nepřítele prozrazen našimi světlo-mety, raketami a elektrickými signály, které on svým pohybem uvede nevědomky sám v činnost, a nepřátelská pěchota se dostane ihned do účinné palby našich těžkých i všech lehkých kulometů zařízených pro přesnou noční palbu i na velké a střední vzdálenosti.

Zjednání těsného dotyku může se sice nepříteli až do svítání zdařiti, ale nepřátelská pěchota utrpí při tom ztráty.

Dále přispějí nám naše zdokonalené lehké kulomety velmi vydatně k ztišení vyrazení nepřátelského útoku a k jeho brzkému zastavení.

A zdaří-li se nepřátelský útok, jak slabé počty postačí, aby byl další nepřátelský postup zahrazen, a jak mohutné budou vlastní protiútoky, i když by byly konány poměrně slabými silami.

Místní útoky proti hlavní posici budou nesmírně těžké a skoro beznadějně, neboť, nehledíc k dělostřelectvu a těžkým kulometům, pomohou napadenému místu i vzdálené lehké kulomety a to bočnými a podle terénní situace též nadřaděnými, čelními, přesnými a vydatnými palbami.

Domnívám se, že již z dosavadních úvah je dosti zřejmé, že zdokonalený lehký kulomet je též výbornou zbraní pro pružnou obranu, tedy zejména pro ostrahu a kryt hranic a pro ústup.

Při těchto úkonech byla pěchota až dosud vydána vždy nebezpečí, že ji nepřítel pro malou účinnost palby jejich nezdokonalených kulometů na střední vzdálenosti svou palbou upoutá a že jí znemožní další ústup.

Ve válce v horách, kde je preciznost střelby a lehkost zbraní mnohem důležitější než v terénu dobře schůdném, bude zdokonalený lehký kulomet ideální zbraní pro pěchotu.

Jezdectvo bude z mohutnosti a přesnosti palby zdokonaleného lehkého kulometu těžiti nejen pro činnost zpravodajskou a brzdicí, nýbrž i pro úkoly svěřené mu v boku armád anebo v mezerách mezi armádami. I zajišťování přechodů přes řeky a jiné překážky, jakož i zabezpečování soutěsek a východisk z hor pro potřebu armád nebo vyšších jednotek za ním postupujících bude mu velice usnadněno. Stejně výhody bude mít i z nové zbraně při pronásledování a při krytí ústupu armády.

Radikálním zvýšením palebné mohutnosti pěchoty budou mít vyšší jednotky možnost, používati svého dělostřelectva soustředěněji, čímž se jak v útočných, tak i v obranných akcích zvýší pravděpodobnost úspěchu. Z téhož důvodu bude usnadněna i ochrana boku křídelních vyšších jednotek.

Proti nepříteli nemajícímu zdokonalených lehkých kulometů bude lze přidělovati vyšším jednotkám 1. sledu mnohem širší pásma činnosti a získati tím značné armádní zálohy pro bočné a křídelní akce.

V střetném boji přispěje zdokonalený lehký kulomet k velmi rychlému zastavení nepřátelského postupu a k uchování vlastní iniciativy.

Rozsáhlým používáním zdokonaleného a náležitě přizpůsobeného lehkého kulometu k ochraně proti letadlům budou skoro všechny úkoly letectva znesnadněny.

Bude-li zdokonalený lehký kulomet v armádách všeobecně zaveden, což je v několika dalších letech velmi pravděpodobné, bude to mít za následek další ztížení i prodlužování boje, zřetlování sestav do šířky i hloubky a povede to k roztahování front. A náš stát si se svou poměrně malou armádou, vybavenou poměrně slabým dělostřelectvem, a se svými nesmírně dlouhými hranicemi nemůže pro svou obranu nic lepšího přátí, neboť naše pěchota vyzbrojená zdokonalenými lehkými kulometry bude moci obstarati více palebných úkolů než dříve a působiti i na cíle, na které jí to až doposud nebylo možné.

Konečně zvýšením palebné mohutnosti pěchoty stanou se veškeré útočné akce těžšími a bude všeobecně cítěna potřeba rozmnožení a zdokonalení dělostřelectva a také tanky nabudou ještě většího významu než dosud. A zdá se, že s tímto posledním zjevem Dánsko již počítá, neboť chce své těžké kulometry vyřaditi vůbec a místo nich zavést u každého pěšího praporu rotu nebo baterii, vyzbrojenou 20mm automatickými kanony.

Bylo by jistě velmi zajímavé prostudovati též organizační a výcvikové důsledky zavádění zdokonalených lehkých kulometů. Je najevo, že úkoly těchto kulometů budou v boji složitější, a že je budou moci zdolati jen výteční velitelé družstev a velmi dobře vy-

cvičený personál, zejména střelecký. Při tom vstupuje do popředí nová důležitá otázka, zdali při nynější omezené době presenčení služby bude možno vycvičiti dostatečně pěší vojsko a nebude-li nutným, aby byli alespoň velitelé družstev z větší části déle sloužícími poddůstojníky. Neméně významnou bude i otázka zásobování střelivem. Než všechny tyto otázky se vymykají z rámce mých čistě taktických úvah.

Své vývody končím poznámkou, že jsem si dobře vědom toho, že jsem taktický význam zdokonalení lehkých kulometů probral jen velmi povšechným způsobem, neboť se domnívám, že podrobné propracování celé této nové otázky musí vyčkati doby, až bude zdokonalený kulomet u pěchoty a jezdeckta důkladně vyzkoušen.

Přál bych si, aby mé úvahy posloužily k informaci vojenské veřejnosti a aby se staly podnětem k dalšímu přemýšlení důstojníků všech zbraní. Musí se malý stát jako my snažiti, aby nedostatek počtu nahradil jakostí své armády a veliké zvýšení palebné hodnoty pěchoty zvýší i celkovou jakost naší armády.

Že se naše vojenská správa a její odpovědní činitelé otázkou možného zdokonalení lehkých kulometů důkladně zabývají, rozumí se samo sebou. Proto můžeme býti do budoucnosti klidní. Zmínění odpovědní činitelé nepřipustí určitě, aby naše armáda v nějakém budoucím konfliktu přišla do podobné situace jako r. 1866 Rakousko se svými zastaralými puškami proti pruským jehlovkám.

Škpt. Jan VALNÍČEK:

Několik poznámek k označování cílů podle způsobu gen. Netika a plk. Kireje.

V 5. čísle IX. ročníku Vojenských rozhledů uveřejnili pp. gen. Netik a plk. Kirej návrh na jednotný způsob označování cílů na podkladě síťování mapy speciální podle zeměpisné délky a šířky.

Způsob tento byl zkoušen v posledních manévrech a při jednotlivých cvičeních před nimi a pokud jsem měl příležitost poznati, vžil se neobyčejně rychle. Svědčí to o tom, že už dávno bylo potřebí jednoduché, spolehlivé metody udávání cílů, která je konec konců základem spolupráce všech zbraní, a že se podařilo oběma autorům najíti způsob opravdu nejpraktičtější. A hodí se tento způsob nejen k udávání cílů, nýbrž i vůbec k rychlé orientaci na mapě. Snad každý pocítil na vlastní kůži nepříjemný moment, kdy velitel vydává námět nebo rozkaz a chrlí při tom spoustu jmen a kot, z nichž jich v tom spěchu najdete sotva polovinu. Tu pak se taková síťovaná mapa dobře ocení.

Přes to ale v praxi se vyskytlo několik potíží, zaviněných ne nedostatkem metody, nýbrž malou praxí s ní, případně nedostatky technickými, které se dají lehce odstraniti.

Tak na př. jsme měli posádkové cvičení v Jičíně s dělostřelctvem. Jičín má tu nevýhodu, že leží zrovna v severozáp. cípu mapy 3855, takže k obsáhnutí cvičebního prostoru bylo třeba slepiti 4 mapy. To udělali „přespolní“ dělostřelci, kteří byli na cvičení přiděleni. „Tuzemci“ používali soutisku Jičín a okolí. A nyní bylo lze pozorovati, jak každý si vyložil síťování a číslování po svém. Dělostřelci si rozdělili mapu správně podle metody, takže na př. Jičín byl na mapě